

การพัฒนารูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

THE DEVELOPMENT OF A HEALTH KNOWLEDGE PARK MODEL

นิรันดร์ เชี่ยวชาญชัยกุล, ดวงมาลย์ สัมมาวิภาวิกุล
กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาความคิดเห็นต่อรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์และสำรวจ 2) สร้างต้นแบบรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ และตรวจสอบต้นแบบโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3) ทดลองใช้ต้นแบบรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ 1 แห่ง คือ บึงพลานุชัย อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน 4) รับรองและนำเสนอรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ จำนวน 34 คน แล้วนำเสนอรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ของอุทยานการเรียนรู้สุขภาพเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่ทันสมัย เอื้อให้เกิดการเรียนรู้โดยการเรียนรู้มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยมีพันธกิจ 5 ประการ คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการเรียนรู้มีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ 2) พัฒนาค้นหาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมด้านสุขภาพ 3) พัฒนาและจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชนทุกวัย 4) บริการการเรียนรู้ด้านสุขภาพด้วยสื่อ กิจกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดโอกาสการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี โดยรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุขภาพประกอบด้วย องค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก และกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพรอง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชนเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละภาระงานหรือมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการ/คณะทำงาน ซึ่งรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย 1) การจัดพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีการจัดแบ่งเป็นโซน คือ พื้นที่ภายในอาคาร 9 โซน และพื้นที่ภายนอกอาคาร 5 โซน 2) รูปแบบการให้บริการ 9 รูปแบบ 3) ระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย 4 ระบบหลัก และ 6 ระบบย่อย ข้อเสนอแนะ 1) การพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุขภาพให้มีความยั่งยืนจะต้องมีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม 2) การดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพในแต่ละระบบงานควรมีการดำเนินงานตามขั้นตอนของแต่ละระบบงานเพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ แหล่งเรียนรู้สุขภาพ อุทยานการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้

Abstract

The purposes of this study is to develop the model of a health knowledge park. There are 4 procedures of this study. They are 1) It is to study the opinion of health knowledge park model by using questionnaire and in depth interview. 2) Create a prototype of health knowledge park and double check by focus group technic in expert. 3) The prototype of health knowledge park is tested in 1 area; it is “Bueng Phlan Chai”, Roied province by participant observation and in depth interview in 10 people. 4) The model of health knowledge park is confirmed and presented by focus group from 34 technicians after that to present the pattern of health knowledge park.

The result show that the vision of health knowledge park is a modern health learning center. It motivates the contribution of participation network. There are 5 missions; 1) It is to support and develop the participation of all network in health knowledge park operation. 2) It is to develop knowledge, local wisdom and health innovation. 3) It is to develop and manage environment that is good for all people to learn. 4) It is to serve health learning by using media activity and modern technology. 5) It is to promote the variety of health learning opportunity to have good health by using the pattern of health knowledge park local administration and The ministry of public health will be in charge with support of government private sector and people who take responsible for each task. Also there is appointment of working group. The model of health knowledge park is include 1) Indoor and outdoor space management. Which is divided into 9 zones of indoor and outdoor 5 zone. 2) There are 9 patterns of services 3) Work system of health knowledge park include 4 primary system and 6 secondary system. Suggestion 1. The mechanism of health knowledge park sustainable development should be joint implementation in all unit to continuous and concrete. 2. Health knowledge park process should be follow the steps of work system for response to customer needs and accomplishment.

Keywords : Health Knowledge Park, Health LearningCenter, Knowledge Park, Learning Center

บทนำ

การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยการสร้างเสริมสุขภาพคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้ และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ควบคู่กับการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพ ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือ การจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการสร้างกระบวนการและจัดโอกาสการเรียนรู้ให้กับประชาชนทุกชุมชนอย่างเหมาะสม ด้วยกลยุทธ์ที่หลากหลายทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัย การเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ด้วยเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่และเหมาะสมกับทุกกลุ่มวัย

แต่ปัจจุบันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทำให้การดำรงชีวิตของคนไทยภายใต้บริบทแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความเสี่ยง ต่อสุขภาพ จากปัจจัยเสี่ยงจากพฤติกรรมบริโภคอาหารและเครื่องดื่มไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ บุหรี่ สุรา การออกกำลังกายที่ไม่เพียงพอ รวมทั้งอารมณ์และความเครียดที่เป็นปัจจัยเสริมหนุน ก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยที่จะต้องเร่งรัดแสวงหาทางออกเพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างจริงจังและบังเกิดผล เพื่อสกัดกั้นปัญหาไม่ให้ลุกลามต่อไป โดยมีประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งรัดป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ ประชาชน ทั้งในกลุ่มทั่วไป กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มป่วย ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและละเลยถึงโทษพิษภัยความรุนแรงของโรควิถีชีวิตหรือโรคไม่ติดต่อ ตลอดจนความรู้ และแนวปฏิบัติในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้เหมาะสม และถูกต้องจากข้อจำกัดในการสื่อสารสู่สาธารณะ ที่สื่อ และช่องทางสื่อสารขาดประสิทธิภาพ ขาดการรวมพลังเครือข่ายสื่อสารทุกภาคส่วนในทุกกระดับ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีความแตกต่างจากกลุ่มเป้าหมายทั่วไป ไม่ตรงประเด็นและขาดความน่าเชื่อถือ

สร้างความสับสน ไม่เหมาะสมกับบริบทและภูมิสังคมไทย ทำให้ไม่สามารถสร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงความตระหนักของสังคมและจิตสำนึกสุขภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมไทย (สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์, 2554)

กองสุศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ ด้วยกลยุทธ์การสร้างเสริมให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ กองสุศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาหาแนวทางที่จะพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สุขภาพ โดยเริ่มจากการศึกษาดูงานการบริหารจัดการและการให้บริการแหล่งเรียนรู้ในหน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนที่มีการจัดแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกรอบแนวคิดในการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้สุขภาพ และได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สุขภาพขึ้น และในปีงบประมาณ 2550-2551 กองสุศึกษาได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงพยาบาลระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาต้นแบบระบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงพยาบาลระดับจังหวัดขึ้นเป็นเป้าหมายสำคัญ ซึ่งโครงการศึกษาวิจัยนี้ เป็นความร่วมมือระหว่างกองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข และคณะผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ออกแบบและพัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงพยาบาลระดับจังหวัด รวมทั้งได้จัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงพยาบาลระดับจังหวัด โดยมีต้นแบบ 3 แห่ง คือ โรงพยาบาลตรัง โรงพยาบาลอุทัยธานี และโรงพยาบาลมหาสารคาม

เพื่อให้การพัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมสถานบริการสุขภาพทุกระดับ กองสุศึกษาจึงได้ดำเนินการศึกษาวิจัยพัฒนาระบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงพยาบาลชุมชน ศูนย์สุขภาพชุมชนและสถานีนอนามัย ในปีงบประมาณ พ.ศ.2552 – 2553 โดยได้นำระบบ

ศูนย์การเรียนรู้สุขภาพไปทดลองใช้ในพื้นที่เครือข่ายสถานบริการสุขภาพ 4 เครือข่าย 58 หน่วยงาน คือ (1) เครือข่ายสถานบริการสุขภาพอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 11 แห่ง (2) เครือข่ายสถานบริการสุขภาพอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 21 แห่ง (3) เครือข่ายสถานบริการสุขภาพอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี จำนวน 19 แห่ง และ (4) เครือข่ายสถานบริการสุขภาพอำเภอรัญญา จังหวัดตรัง จำนวน 7 แห่ง ในปีงบประมาณ 2554 กองสุกศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาต้นแบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในโรงเรียน ชุมชน และสถานประกอบการ โดยจะดำเนินการใน 4 พื้นที่ คือ จังหวัดกำแพงเพชร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สระบุรี และจังหวัดตรัง เพื่อให้เป็นแบบอย่างในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์การเรียนรู้สุขภาพในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป แต่ในการพัฒนาดังกล่าว ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นรูปแบบเดียวกันที่จะสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ โดยเฉพาะยังไม่มีการจัดให้เป็นการเรียนรู้อย่างธรรมชาติ และยังมี การจัดปัจจัยเอื้อต่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพ ไม่เพียงพอ และครบถ้วนตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาสุขภาพและโรคไม่ติดต่อที่เพิ่มขึ้นทุกปี สอดคล้องกับผลการประเมินความรอบรู้สุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ปี พ.ศ.2558 ของ กองสุกศึกษา (2558) พบว่า ระดับความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง คือประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรอบรู้สุขภาพในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากเพียง ร้อยละ 25.1 โดยองค์ประกอบ การเข้าถึงข้อมูลและบริการมีผลการประเมินระดับดีมากต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 17.6 รองลงมาคือ ความสามารถในการสื่อสารเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญทางสุขภาพ ร้อยละ 20.6 และความรู้ความเข้าใจทางสุขภาพ ร้อยละ 26.2 รวมทั้งผลการประเมินพฤติกรรมสุขภาพในระดับดีมากมีเพียงร้อยละ 34.8

ด้วยเหตุนี้ กองสุกศึกษาจึงต้องมีการศึกษาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้สุขภาพในลักษณะรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพที่มีรูปแบบที่ชัดเจนและเหมาะสมกับการเรียนรู้ด้านสุขภาพในทุกพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ที่เกี่ยวกับสุขภาพได้อย่างทั่วถึง เกิดการเรียนรู้ การตัดสินใจ และเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องส่งผลให้ประชาชนทุกคนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นและมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ลดปัญหาโรคร้ายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคไม่ติดต่ออันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ทั่วไป

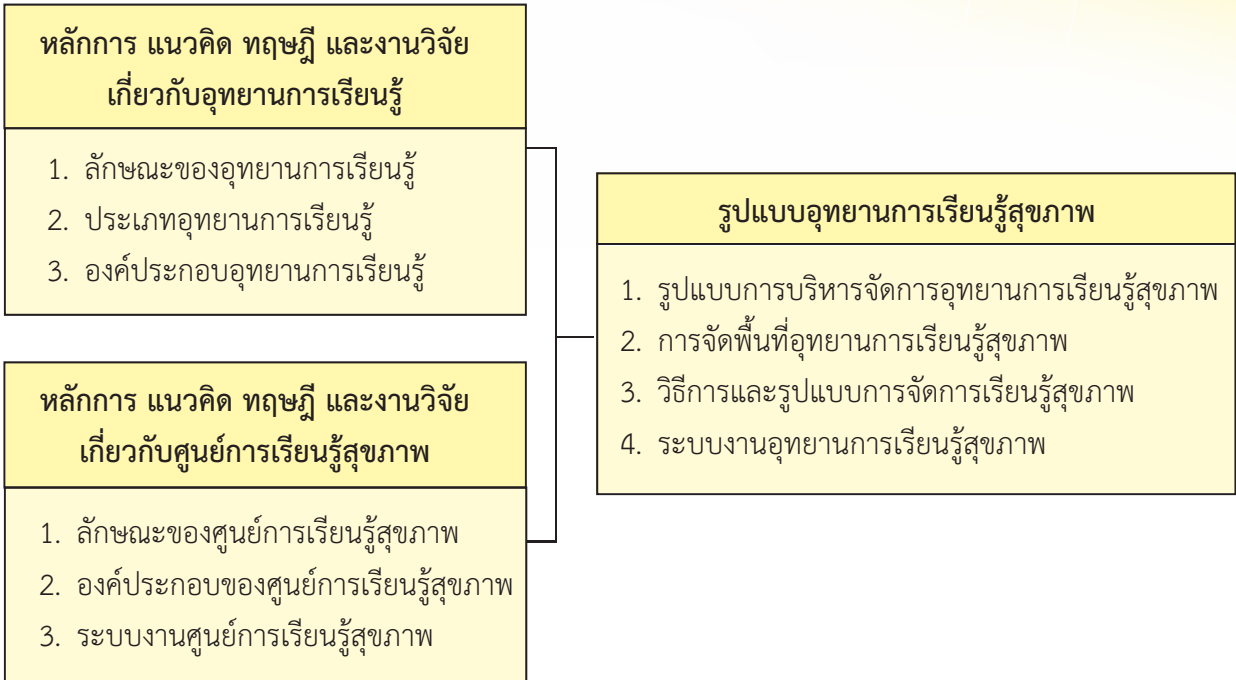
เพื่อพัฒนารูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ แกนนำสุขภาพ และประชาชน ต่อรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ
2. เพื่อสร้างรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ การจัดพื้นที่อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ วิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขภาพ และระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพเฉพาะองค์ ประกอบของการจัดพื้นที่และปัจจัยแวดล้อม และระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ
4. เพื่อเสนอรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วยรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ การจัดพื้นที่อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ วิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้สุขภาพ และระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

กรอบแนวคิด

1. ทำให้ได้ต้นแบบการพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุภาพอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงกับประชาชนที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้สุภาพที่ถูกต้องและรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนเกิดความรอบรู้ด้านสุภาพเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุภาพที่ถูกต้องลดการเจ็บป่วยและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้สุภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

2. ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุภาพ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุภาพในพื้นที่อื่นๆ เป็นการขยายเครือข่ายการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุภาพให้ครอบคลุมทั่วถึงในทุกพื้นที่ของประเทศ

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ขอบเขตการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุภาพที่ศึกษาได้แก่

1.1 รูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.1.1 ลักษณะการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.1.2 ลักษณะการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.1.3 หน่วยงานหรือบุคคลที่เข้าร่วมและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

1.1.4 รูปแบบบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือของอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.2 การจัดพื้นที่อุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.2.1 การจัดพื้นที่ภายนอกอาคารอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.2.2 การจัดพื้นที่ภายในอาคารอุทยานการเรียนรู้สุภาพ

1.3 วิธีการและรูปแบบการจัดการเรียนรู้
สุขภาพ

1.3.1 รูปแบบการให้บริการ

1.3.2 รูปแบบและวิธีการจัดให้บริการ
การเรียนรู้สุขภาพ

1.3.3 การจัดบริการด้วยสื่อความรู้
สุขภาพ

1.3.4 ช่องทางการเผยแพร่

1.4 ระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ
ประกอบด้วย 4 ระบบหลัก 6 ระบบงานย่อย ดังนี้

1.4.1 ระบบจัดตั้ง/พัฒนาอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ

1.4.2 ระบบวางแผนการดำเนินงาน
อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

1.4.3 ระบบดำเนินงานอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ

1) ระบบพัฒนาพื้นที่และปัจจัย
แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สุขภาพ

2) ระบบพัฒนาห้องสมุดสุขภาพ

3) ระบบพัฒนาคล้งความรู้สุขภาพ

4) ระบบพัฒนาระบบฐานข้อมูล
สารสนเทศเพื่อการจัดการสุขภาพ

5) ระบบจัดหาและผลิตสื่อสุขภาพศึกษา

6) ระบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้สุขภาพ

1.4.4 ระบบประเมินอุทยานการเรียนรู้
สุขภาพ

**2. การทดลองใช้รูปแบบอุทยานการเรียนรู้
สุขภาพ** ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้เฉพาะต้นแบบ
รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพในองค์ประกอบของ
การจัดพื้นที่และปัจจัยแวดล้อมในพื้นที่บึงปลาอุบชัย
และระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ จำนวน 6 ระบบ
ดังนี้

(1) ระบบหลักที่ 1 ระบบจัดตั้ง/พัฒนาอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ

(2) ระบบหลักที่ 2 ระบบวางแผนการดำเนินงาน
อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

(3) ระบบย่อยที่ 3.1 ระบบพัฒนาพื้นที่และปัจจัย
แวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สุขภาพ

(4) ระบบย่อยที่ 3.2 ระบบพัฒนาคล้งความรู้
สุขภาพ

(5) ระบบย่อยที่ 3.3 ระบบพัฒนาฐานข้อมูล
สารสนเทศเพื่อการจัดการสุขภาพ

(6) ระบบย่อยที่ 3.4 ระบบจัดหาและผลิตสื่อ
สุขภาพ

3. วิธีการศึกษามี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการรูปแบบอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ

1. ศึกษา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวข้อง
กับการพัฒนารูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพจากเอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่
และประชาชนต่อรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ
ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในส่วนกลางเป็น
ผู้บริหารระดับสูง ใช้สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 7 คน และ
กลุ่มตัวอย่างในส่วนภูมิภาค ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน
จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบ
มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การตีความสรุปข้อมูล
ตามประเด็นที่กำหนด

3. นำข้อมูลจากการศึกษาที่ได้จากข้อ 1 และ
จากข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 แบบ สำหรับ
ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ 1 ชุด และสำหรับแกนนำสุขภาพ 1 ชุด
แล้วนำแบบสอบถามไปสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร
เจ้าหน้าที่ และแกนนำสุขภาพต่อรูปแบบอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพในพื้นที่ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้สุขภาพ
ของกองสุขภาพศึกษา จำนวน 4 จังหวัด คือ (1) จังหวัด
สระบุรี (2) จังหวัดกำแพงเพชร (3) จังหวัดมหาสารคาม
และ (4) จังหวัดตรัง โดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน
1,553 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบอุทยานการเรียนรู้
สุขภาพ

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้าง
ต้นแบบรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ แล้วตรวจสอบ
ต้นแบบรูปแบบโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus
Group) 2 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์
ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านสุขศึกษา
และพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 9 คน
ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง

ครั้งที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์
ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านสุขศึกษา
และพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้
ด้านภูมิสถาปัตยกรรม จำนวน 9 คน ด้วยการสุ่มแบบ
เจาะจง

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบอุทยานการเรียนรู้
สุขภาพ

เลือกกลุ่มพื้นที่ทดลองใช้แบบเจาะจง และนำ
ต้นแบบรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพที่ปรับปรุงแล้ว
จากผลการตรวจสอบต้นแบบรูปแบบในขั้นตอนที่ 2
มาทดลองใช้ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2557 – 28
กุมภาพันธ์ 2558 ซึ่งทดลองใช้เฉพาะต้นแบบรูปแบบ
อุทยานการเรียนรู้สุขภาพในองค์ประกอบของการจัด
พื้นที่และปัจจัยแวดล้อมในพื้นที่บึงพลานุชัย และ
ระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ จำนวน 6 ระบบ
(1) ระบบหลักที่ 1 ระบบจัดตั้ง/พัฒนาอุทยานการเรียนรู้
สุขภาพ (2) ระบบหลักที่ 2 ระบบวางแผนการดำเนินงาน
อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ (3) ระบบย่อยที่ 3.1 ระบบ
พัฒนาพื้นที่และปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
สุขภาพ (4) ระบบย่อยที่ 3.2 ระบบพัฒนาคลังความรู้
สุขภาพ (5) ระบบย่อยที่ 3.3 ระบบพัฒนาฐานข้อมูล
สารสนเทศเพื่อการจัดการสุขภาพ (6) ระบบย่อยที่ 3.4
ระบบจัดหาและผลิตสื่อสุขภาพ โดยการลงพื้นที่แบบ
การวิจัยเชิงคุณภาพในพื้นที่ทดลอง คือ บึงพลานุชัย

อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด แล้วติดตามผล
การใช้ต้นแบบรูปแบบด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
และศึกษาผลการใช้ต้นแบบรูปแบบด้วยการสัมภาษณ์
ความคิดเห็นตัวแทนคณะทำงานในแต่ละระบบงานใน
ต้นแบบรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพที่ทดลองใช้
จำนวน 10 คน จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเพื่อ
ปรับปรุงรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

ขั้นตอนที่ 4 รับรองและนำเสนอรูปแบบอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ

เป็นการรับรองรูปแบบที่ปรับปรุงหลังจากทดลอง
โดยเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 34 คน ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง แบ่งออกเป็น
3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา ด้านสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านวิทยาศาสตร์
การกีฬา และด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ จำนวน 10 คน
กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญจากพื้นที่ที่เคยพัฒนาต้นแบบ
ศูนย์การเรียนรู้สุขภาพของกองสุศึกษาจาก 5 จังหวัด
คือ จังหวัดสระบุรี อุทัยธานี กำแพงเพชร มหาสารคาม
และจังหวัดตรัง จำนวน 14 คน และกลุ่มที่ 3 ตัวแทน
คณะทำงานพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุขภาพบึงพลานุ
ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ตีความหมายในรูปแบบของการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้น
นำผลการรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข
รูปแบบเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจึงนำเสนอรูปแบบอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพ และเขียนแนวทางการพัฒนาอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพและข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

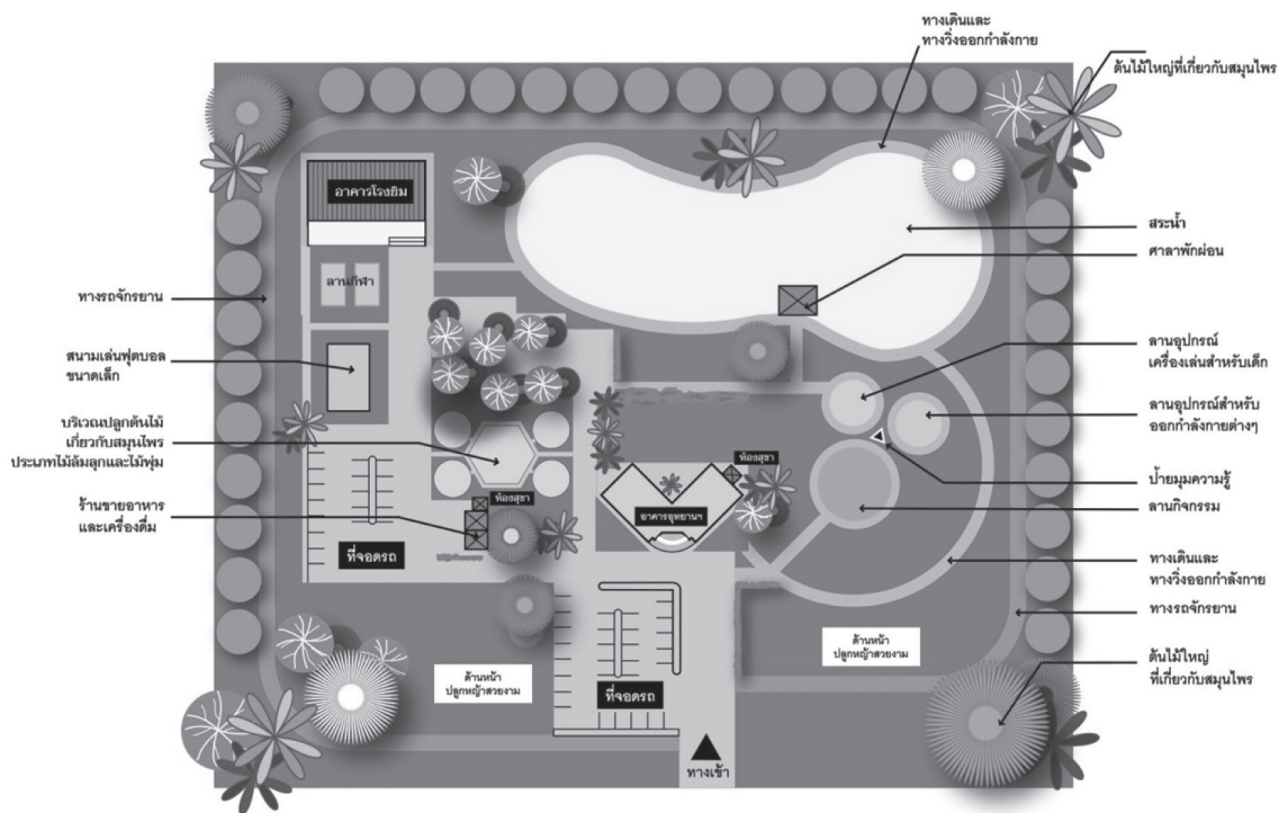
ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า วิสัยทัศน์ของอุทยาน
การเรียนรู้สุขภาพเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านสุขภาพ
ที่ทันสมัย เอื้อให้เกิดการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมของ
ภาคีเครือข่าย โดยมีพันธกิจ 5 ประการ คือ 1) ส่งเสริม
สนับสนุนและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
ทุกภาคส่วนในการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

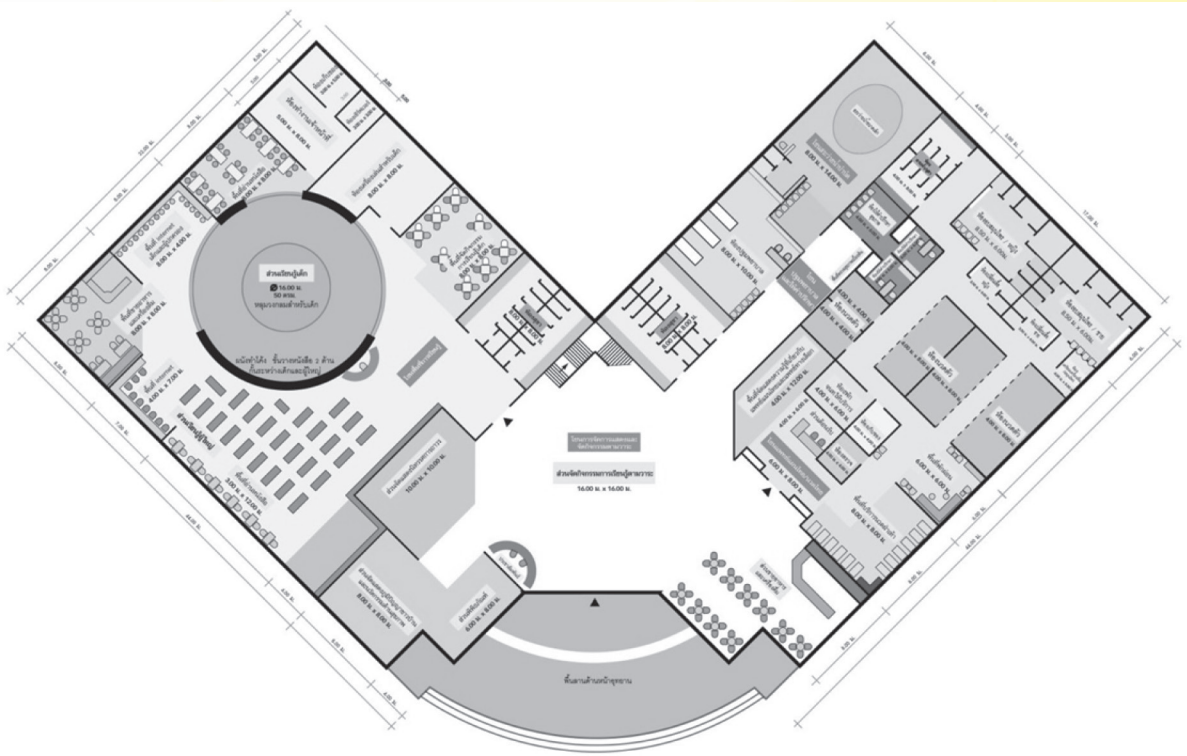

2) พัฒนาคล้งความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมด้านสุขภาพ 3) พัฒนาและจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของประชาชนทุกวัย 4) บริการการเรียนรู้ด้านสุขภาพด้วยสื่อ กิจกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย 5) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดโอกาสการเรียนรู้ด้านสุขภาพที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี โดยรูปแบบการบริหารจัดการอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก และกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพรอง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชนเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละภาระงาน หรือมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการ/คณะทำงาน ซึ่งรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย

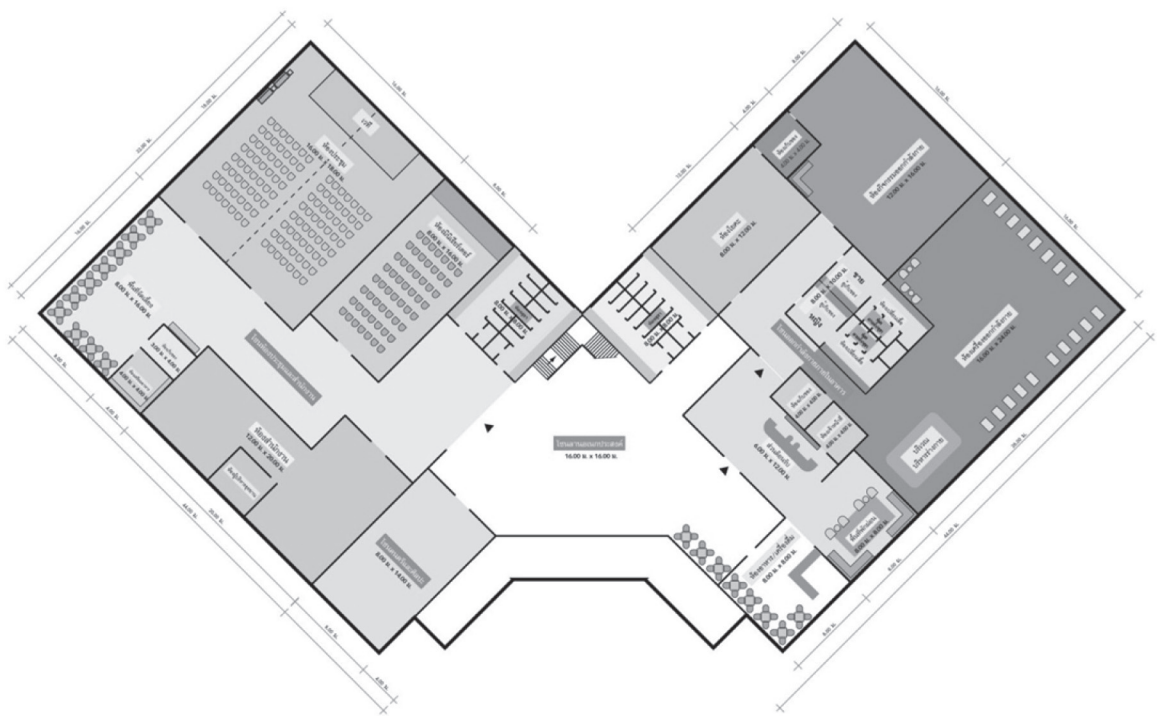
1. การจัดพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีการจัดแบ่งเป็นโซน ดังนี้ 1) พื้นที่ภายในอาคาร มี 9 โซน ได้แก่ (1) โซนพื้นที่การเรียนรู้ (2) โซนพื้นที่จัดการแสดง และจัดกิจกรรมตามวาระ (3) โซนแพทย์แผนไทยและนวดไทย (4) โซนสระว่ายน้ำบำบัด (5) โซนปฐมพยาบาล และให้คำปรึกษา (6) โซนออกกำลังกายภายในอาคาร (7) โซนดนตรีและศิลปะ (8) โซนห้องประชุมและพื้นที่สำนักงาน (9) โซนลานอเนกประสงค์ 2) พื้นที่ภายนอกอาคารมี 5 โซน ได้แก่ (1) โซนพื้นที่ออกกำลังกายแบบทางการ (กีฬา) (2) โซนกิจกรรมการออกกำลังกายกลางแจ้ง (3) โซนแปลงสาธิตผักปลอดสารพิษและสวนสมุนไพร (4) โซนภูมิทัศน์ (5) โซนร้านค้า รายละเอียดตามแผนภาพที่ 1 – 3 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงการจัดพื้นที่ภายนอกอาคารอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

ภาพที่ 2 แสดงการจัดพื้นที่ภายในอาคารอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 3 แสดงการจัดพื้นที่ภายในอาคารอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ชั้นที่ 2

2. รูปแบบการให้บริการ มี 9 รูปแบบ ดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (ห้องสมุดสุขภาพ) 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้สุขภาพ 3) จัดบริการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก 4) จัดกิจกรรมการออกกำลังกายภายในอาคาร 5) จัดบริการให้คำปรึกษาและตรวจสุขภาพ 6) จัดให้บริการการออกกำลังกายแบบทางการ (กีฬา) 7) จัดกิจกรรมและออกกำลังกายกลางแจ้ง 8) สาธิตผักปลอดสารพิษและสวนสมุนไพร 9) ร้านค้าเพื่อขายสินค้าสุขภาพ

3. ระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย 4 ระบบหลัก และ 6 ระบบย่อย ดังนี้ 1) ระบบจัดตั้ง/พัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ 2) ระบบวางแผนการดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ 3) ระบบดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย 6 ระบบย่อย คือ (1) ระบบพัฒนาพื้นที่และปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สุขภาพ (2) ระบบพัฒนาห้องสมุดสุขภาพ (3) ระบบพัฒนาลังความรู้สุขภาพ (4) ระบบพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดการสุขภาพ (5) ระบบจัดหาและผลิตสื่อสุขภาพศึกษา (6) ระบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้สุขภาพ และ 4) ระบบประเมินอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

สรุปผล

สรุปผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพที่มีประสิทธิภาพ โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วยองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น เป็นเจ้าภาพหลัก และกระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพรอง โดยมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาชนเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละภาระงาน หรือมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการ/คณะทำงาน ซึ่งรูปแบบการจัดพื้นที่ของอุทยานการเรียนรู้สุขภาพประกอบด้วย 1) การจัดพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร มีการจัดแบ่งเป็นโซน คือ พื้นที่ภายในอาคาร 9 โซน และพื้นที่ภายนอกอาคาร 5 โซน 2) รูปแบบการให้บริการ 9 รูปแบบ 3) ระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ประกอบด้วย 4 ระบบหลัก และ 6 ระบบย่อย

อภิปรายผล

อุทยานการเรียนรู้สุขภาพจากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแหล่งการเรียนรู้สุขภาพที่จัดขึ้น เพื่อให้ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้าไปพักผ่อนและศึกษาหาความรู้จากการอบรม เรียนรู้ด้วยตนเอง และเข้าร่วมกิจกรรมจากสื่อที่หลากหลายตามความสนใจ จนได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยความสบายใจหรือบันเทิง โดยมีการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความร่มรื่น มีความสะอาด เป็นระเบียบสวยงาม มีขอบเขตชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับอุทยานการศึกษาตามแนวคิดของ วิจิตร ศรีสอ้าน และ นิพนธ์ ศุขปรีดี (2530) ที่กล่าวว่า อุทยานการศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีต้นไม้ในขอบเขตที่ชัดเจน จัดให้ผู้พบเห็นผู้ใช้บริการสามารถฝึกฝนรับการอบรมศึกษาเล่าเรียน ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วยความสบายใจหรือบันเทิง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Finkel (1974) ที่กล่าวว่า อุทยานการเรียนรู้เป็นการออกแบบระบบการศึกษาเพื่ออำนวยความสะดวกและบริการแก่ประชาชนในชุมชนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เป็นบริการที่ผสมผสานระหว่างการพักผ่อนหย่อนใจและการศึกษาอบรมด้านวิชาชีพ

อุทยานการเรียนรู้สุขภาพยังพบว่า มีรูปแบบอาคาร 2 ชั้น และมีการจัดพื้นที่ภายในอาคารและภายนอกอาคาร เพื่อเป็นศูนย์กลางความรู้ที่จะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความรู้ทางด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ ทั้งสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่างๆ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพื้นที่อย่างเป็นระบบ ตามความสนใจของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ โกวิท วรพิพัฒน์ (2537) ที่ได้ให้ความสำคัญอุทยานการศึกษาว่า จะช่วยให้มีการพัฒนาอาคารสถานที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถทำให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างดีและมีความสุข โดยอุทยานการเรียนรู้สุขภาพในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้มีการแบ่งพื้นที่การเรียนรู้ทั้งภายในและ

ภายในอาคาร คือ พื้นที่ภายนอกอาคารอุทยานการเรียนรู้ สุขภาพมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 5 โซน ดังนี้ (1) โซน พื้นที่ออกกำลังกายแบบทางการ (กีฬา) (2) โซนลาน กิจกรรมการออกกำลังกายกลางแจ้ง (3) โซนแปลงสาธิต ผักปลอดสารพิษและสวนสมุนไพร (4) โซนภูมิทัศน์ (5) โซนร้านค้า สำหรับพื้นที่ภายในอาคารอุทยาน การเรียนรู้สุขภาพมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 9 โซน ดังนี้ (1) โซนพื้นที่การเรียนรู้ (2) โซนพื้นที่จัดการแสดง และจัดกิจกรรมตามวาระ (3) โซนแพทย์แผนไทยและ นวดไทย (4) โซนสระว่ายน้ำบำบัด (5) โซนปฐมพยาบาล และให้คำปรึกษา (6) โซนออกกำลังกายภายในอาคาร (7) โซนดนตรีและศิลปะ (8) โซนห้องประชุม/พื้นที่ สำรองงาน และ (9) โซนลานอเนกประสงค์ เนื่องจา กการกำหนดและจัดวางพื้นที่อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์และสำรวจความคิดเห็น ความต้องการรูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพของ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานสาธารณสุข องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำสุขภาพ และประชาชนในพื้นที่ รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพผ่านการทดลอง และ ผ่านการรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ จึงเชื่อมั่นได้ว่ารูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ และเป็นแหล่ง การเรียนรู้ที่ดี รวมทั้งเป็นรูปแบบที่ตรงกับความต้องการ ของผู้ใช้รูปแบบอุทยานการเรียนรู้สุขภาพและประชาชน ผู้รับบริการในพื้นที่สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ที่กล่าวว่า คุณสมบัติและปัจจัยที่เอื้ออำนวย ต่อการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตที่นำไปสู่การพิจารณาประเมินศักยภาพและ คัดเลือกแหล่งการเรียนรู้ที่ดี ควรประกอบด้วยคุณสมบัติ 10 ประการ คือ (1) ความหลากหลายของทรัพยากรเพื่อ การเรียนรู้ (2) ความโดดเด่นของทรัพยากรในแหล่ง การเรียนรู้ (3) กิจกรรมภาคปฏิบัติ (4) ความน่าสนใจของ ทรัพยากรที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ (5) ความหลากหลาย ขององค์ความรู้ที่มีอยู่ในแหล่งการเรียนรู้ (6) การดูแลรักษา สภาพแหล่งการเรียนรู้และสภาพแวดล้อม (7) การเข้าถึง

แหล่งการเรียนรู้ (8) ความพร้อมของปัจจัยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ประเภทวิทยากรหรือผู้แนะนำ (9) ความพร้อมของปัจจัยอำนวยความสะดวกในการ เรียนรู้ประเภทสื่อและเอกสาร และ (10) ความพร้อม ของปัจจัยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ประเภท สื่อนิทรรศการและป้าย

นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ยังสอดคล้องกับ จินตนา ผลสนอง (2540) ที่ได้ทำ การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพ แวดล้อมทางกายภาพสำหรับศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า การจัดบริเวณ พื้นที่ภายนอก ควรมีสวนสมุนไพร รมไม้ยืนต้น และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิณ ศิริโสภาพงษ์ (2547) ที่พบว่า ศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้รับบริการ ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร ประกอบด้วย สนามกีฬา สวนหย่อม ศาลาพักผ่อน สนามหญ้า ลาน จอดรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ลูสำหรับเดิน-วิ่ง สนามเด็กเล่น สวนไม้ยืนต้น ลานออกกำลังกาย เป็นการสร้าง บรรยากาศที่มีความร่มรื่นและเป็นการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพของผู้รับบริการและประชาชน ทั่วไป

องค์ประกอบระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพ ได้มีการประยุกต์ใช้ระบบงานศูนย์การเรียนรู้สุขภาพ สำหรับโรงพยาบาลระดับจังหวัดที่ได้มีการพัฒนาขึ้น อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยของ รัชนิวรรณ ตั้งภักดี (2552) มาใช้ในการพัฒนารูปแบบ อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ โดยได้ผ่านการตรวจสอบ ด้วยการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากการติดตามผล การใช้ด้วยการสัมภาษณ์ผู้แทนคณะทำงานอุทยาน การเรียนรู้บังพลาญชัย และจากการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม จึงเชื่อมั่น ได้ว่าระบบงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพสามารถนำไป ใช้ได้จริงในพื้นที่อุทยานการเรียนรู้สุขภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาอุทยานการเรียนรู้สุขภาพให้มีความยั่งยืนจะต้องมีการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม
2. การดำเนินงานอุทยานการเรียนรู้สุขภาพในแต่ละระบบงานควรมีการดำเนินงานตามขั้นตอนของแต่ละระบบงานเพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Bureau of Policy and Strategy. (2011). *Thailand Healthy Lifestyle Strategy 2011 – 2010*. Bangkok: Printing House National Office of Buddhism.
- Health education division. (2015). *Health literacy and Health Behavior Assessment financial year 2015*. n.p. (Mimeographed).
- Pholsanhong, J. (2540). *A development of physical environment model for the community learning center under the Jurisdiction of the Department of Non-Formal Education*. (Master of Education Thesis, Chulalongkorn University).
- Sirisophaphong, S. (2004). *A Proposed Health Promotion Learning Center Model for Clients in Health Promoting Hospital, Northeastern Region*. (Master of Education Thesis, Sukhothai Thammathirat Open University).
- Srisarn, V. and Sukpreeda, N. (1987) *Knowledge Park for the Development and Use of Community Resources*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Tangpakdee, R. (2009). *Development of a Health Learning Center System for Provincial Hospitals*. (Doctor of Philosophy Thesis, Chulalongkorn University).
- Vorapipat, K. (1994). *Knowledge Park*. Bangkok: Teachers Council Ladprao.
- Wongautararoj, P. (2001). *Academic Administration*. Bangkok : Pimdeed.,Co.Ltd.
- Don A, Welty & Dorothy R, Welty. (1976). *The Teacher Aide in the Instructional Team*. Glenco: Mcgraw-hill Book Co, Inc.
- Finkel, Lawrences. (1974). *The Educational Park and Its Community*. New York : U.S.A.